

Ortaöğretimin Sorunları ve Çözüm Önerileri

“Ortaöğretimin” sorunları ve bu sorunlara dair çözüm önerileri, okul öncesi eğitimden başlayarak tüm eğitim basamakları ile birlikte düşünülerek bir bütün halinde ele alınmalıdır. Aksi takdirde on yıllardır olduğu gibi; fasit bir dairenin içerisinde de çaresizce çözülmüşüz yanılmasının algısal oyunlarına rıza göstermek zorunda kalırız.

Bu vesileyle, konuşmama henüz başlarken tamamen bir sistem sorunu ile karşı karşıya olduğumuzun altını çizmek isterim. Eğitim sistemimizin tüm politikalarını belirleyen, başat konumdaki sistemik anlayışın ve onun metodolojik uygulamalarının temel sorunu; sistemi kurgularken uzunca bir süreden beri insan odaklı düşünme pratiğinden oldukça uzak durma gayretleridir.

Milli Eğitim sistemimizin temel politikalarını belirleyen ve bunları hayata geçiren siyasi kadrolar, bu uzak durma davranışlarının motivasyonlarını ulusal-evrensel kuramsal bilgi birikiminden değil aksine kendi ideolojik saiklerinden beslemektedirler. Ebedi Önderimiz Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK, ölümsüz eseri Türkiye Cumhuriyeti’ni kurarken “Cumhuriyet kimsesizlerin kimsesi olacaktır” demiştir. Çünkü kadim kültürümüzün bilge sesi olan Şeyh Edebali’nin “İnsanı yaşat ki devlet yaşasın” sözünü kendine şiar edinmiştir. Büyük Önderimiz, kurmuş olduğu genç cumhuriyetin ilelebet payidar olabilmesi için enerjisinin önemli bir kısmını başta öğretmen yetiştirme politikaları olmak üzere eğitime dair tüm alanlar için vakfetmiş ve öğretmenlere şöyle seslenmiştir; “Ulusları kurtaranlar yalnız ve ancak öğretmenlerdir”.

Biz eğitimciler, cumhuriyetimizin eğitim ordusunun şanlı neferleri olarak, Atamızın bu veciz sözünden hareketle, insanımız için en iyisini arayıp bulmanın yılmaz savaşçıları ve kendi medeniyetimizin inşacıları olamaya gayret etmeliyiz.

Yukarıda kısaca anlatmaya çalıştığım gibi, temel motivasyonumuzu Ölümsüz Önderimizin bize miras bıraktığı: akıl, bilim, sanat ve insan odaklı çağdaş, laik, kamusal eğitim anlayışından almalıyız.

Konuşmamın bu aşamasında “Orta Öğretimin Sorunları ve Çözüm Önerilerine” geçmeden önce “Orta Öğretim” hakkında kısaca bilgi vermemin doğru olacağı kanaatindeyim. Çünkü meseleyi doğru kavrayabilmek için önce ne üzerinde konuştuğumuzu anlamamızın gerekli olduğu kanısındayım.

Milli Eğitim Temel Kanununa göre ortaöğretim, ilköğretime dayalı, en az dört yıllık zorunlu, örgün veya yaygın öğrenim veren genel, mesleki ve teknik öğretim kurumlarını kapsayan bir öğretim kademesidir. Ortaöğretimin amaç ve görevleri arasında ortaöğretim düzeyinde asgari ortak bir genel kültür vermek yoluyla öğrencilerine fert ve toplum sorunlarını tanımak, çözüm yolları aramak ve ülkenin ekonomik, toplumsal ve kültürel yönden kalkınmasına katkıda bulunmak şuuru ve gücünü kazandırmak yer almaktadır. Bununla birlikte ortaöğretimin bir diğer amacı öğrencilerini çeşitli program ve okullarda ilgi ve yetenekleri doğrultusunda ve nispetinde bir üst eğitim kademesi olan yükseköğretime,

hayata ve iş alanlarına hazırlamaktır. Bu iki temel amacın gerçekleştirilmesi sürecinde öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçları ile toplumun ihtiyaçları arasında bir denge sağlanmaya çalışılmaktadır.

Ülkemizde ortaöğretimdeki okulları üçlü bir sınıflandırma içerisine almak ve incelemek mümkündür. Bunlardan ilki genel ortaöğretimdir. Genel ortaöğretim kurumları ilköğretime dayalı en az dört yıllık zorunlu eğitimle öğrencilere genel kültür kazandırmayı; bununla birlikte öğrencilerini ilgi, istek ve kabiliyetleri doğrultusunda yükseköğretime ve hayata hazırlayamaya çalışmaktadır. Bir diğer ortaöğretim türü mesleki ve teknik ortaöğretimdir. Mesleki ve teknik ortaöğretim de yine ilköğretime dayalı en az dört yıllık zorunlu eğitim yoluyla öğrencilerine ortak bir genel kültür kazandırmakta, bununla birlikte genel ortaöğretimden farklı olarak öğrencilerini bir mesleğe ve çalışma hayatına hazırlayamaya gayret göstermektedir. Ortaöğretim kurumları arasında İmam-hatip liseleri de yer almaktadır. İmam-hatip liseleri ise imamlık, hatiplik ve Kur'an kursu öğreticiliği gibi dini hizmetlerin yerine getirilmesi ile görevli elemanları yetiştirmek üzere Milli Eğitim Bakanlığı [MEB] tarafından açılan ortaöğretim sistemi içinde öğrencilerini hem mesleğe hem de yükseköğretime hazırlayıcı programlar uygulayan öğretim kurumlarıdır.

Ayrıca eğitim sistemimizdeki öğrenci, öğretmen, okul ve derslik sayılarına baktığımızda ise tablo şu şekildedir. Ülkemizde geçen eğitim öğretim döneminde okul öncesi eğitim, ilköğretim ve ortaöğretim düzeyinde 19 milyon 155 bin 571 öğrenci örgün eğitim aldı. Buna göre Türkiye'de okul öncesi eğitim, ilköğretim ve ortaöğretim düzeyinde 9 milyon 928 bin 304'ü erkek, 9 milyon 227 bin 267'si kız olmak üzere toplam 19 milyon 155 bin 571 öğrenci, örgün eğitim aldı. Öğrencilerden 15 milyon 839 bin 140'ı resmî, 1 milyon 578 bin 233'ü özel ve 1 milyon 738 bin 198'i ise açık öğretim kurumlarında eğitim gördü.

Resmî okullarda eğitim görenlerin 8 milyon 147 bin 339'u erkek, 7 milyon 691 bin 801'i kız öğrencilerden oluştu. Özel okullarda ise 864 bin 762 erkek, 713 bin 471 kız öğrenci yer aldı.

Açık öğretimde kayıtlı aktif öğrencilerin 916 bin 203'ünü erkek, 821 bin 995'ini kızlar oluşturdu.

Örgün eğitimdeki öğrencilerin 1 milyon 885 bin 4'ü okul öncesi eğitimde, 5 milyon 433 bin 901'i ilkokulda, 5 milyon 293 bin 67'si ortaokulda, **6 milyon 543 bin 599'u ortaöğretimde yer aldı.**

Ortaöğretimdeki 6 milyon 543 bin 599 öğrencinin 4 milyon 92 bin 604'ü genel liselerde, 1 milyon 833 bin 717'si mesleki ve teknik liselerde, 617 bin 278'i de imam hatip liselerinde eğitim aldı.

Mesleki eğitim merkezlerinde ise bir önceki yıl 159 bin 773 olan öğrenci sayısı, 2021-2022 eğitim öğretim yılında Haziran ayı itibarıyla 400 bin 219'a ulaştı.

Özel öğretim kurumlarındaki öğrencilerin toplam örgün eğitim içindeki oranı yüzde 9 oldu. Bu oran, okul öncesi eğitim için yüzde 19, ilkokul için yüzde 5,7 olup ortaokul için yüzde 6,5 ve ortaöğretim için de yüzde 11,3 olarak gerçekleşti.

Okullaşma oranı

Düzeltilmiş net okullaşma oranları, ilkokulda yüzde 95,81 olup ortaokulda yüzde 95,40, ortaöğretimde ise yüzde 89,68 olarak kayda geçti.

Okul öncesinde ise 5 yaş ve üzeri okullaşma oranı, 2020-2021 eğitim öğretim yılında yüzde 61,22 iken 2021-2022 eğitim öğretim yılında yüzde 92,17'ye ulaştı.

Öğrencilerin bulundukları eğitim kademesine bakılmadan yaş gruplarına göre hesaplanan net okullaşma oranları, 3-5 yaş grubunda yüzde 44,71; 4-5 yaş grubunda yüzde 56,77; 5 yaşta yüzde 83,41; 6-9 yaş grubunda yüzde 98,44; 10-13 yaş grubunda yüzde 98,38 ve 14-17 yaş grubu için yüzde 92,03 olarak belirlendi.

Öğretmen sayısı

Örgün eğitim kapsamındaki okullarda görev yapan öğretmen sayısı, 2021-2022 eğitim öğretim yılında 1 milyon 139 bin 673 oldu.

Bu öğretmenlerin 975 bin 698'i resmî okullarda, 163 bin 975'i özel okullarda görev yaptı. Ayrıca öğretmenlerin 455 bin 294'ü erkek, 684 bin 379'u kadınlardan oluştu.

Öğretmenlerin 63 bin 142'si okul öncesi eğitimde, 310 bin 477'si ilkokulda, 376 bin 747'si ortaokulda ve 389 bin 307'si ortaöğretimde çalıştı.

Ücretli öğretmen sayısı

Bugün itibarıyla ülke genelinde 85 bin 513 ücretli öğretmen çalışmaktadır. En çok ücretli öğretmen çalıştıran il 25 bin 469 kişi ile İstanbul olmuştur. İkinci sırada ise 5 bin 19 kişi ile Ankara gelmektedir. Bugün ülkemizde görev yapan ücretli öğretmenlerin 34 bin 445'i eğitim fakültesi mezunudur. Ayrıca görev yapan ücretli öğretmenlerin 5 bin tanesi ön lisans mezunudur. Ve gerçek ihtiyaç sayısı 115 bin 93'tür.

Okul ve derslik sayısı

Örgün eğitimde 2021-2022 eğitim öğretim yılında 56 bin 200'ü resmî okul, 14 bin 179'u özel okul ve 4'ü açık öğretim okulu olmak üzere toplam 70 bin 383 okul hizmet verdi.

Bu okulların 14 bin 124'ü okul öncesi eğitim, 24 bin 519'u ilkokul, 18 bin 936'sı ortaokul ve 12 bin 804'ü de ortaöğretim kademesinde yer aldı.

Resmî okullarda 608 bin 903, özel okullarda 140 bin 551 olmak üzere örgün eğitimde toplam 749 bin 454 derslik kullanıldı.

Bu perspektiften hareketle, konuşmamın temel başlığı olan "Orta Öğretimin Sorunları ve Çözüm Önerileri" üzerine söyleyeceklerimize geçelim.

Öncelikle sorunları tespit edelim ve beraberinde çözüm önerilerini konuşalım.

Ülkemiz 2022-2023 eğitim öğretim yılına da birikmiş ve çözüm bekleyen sorunlarla, müfredat ve sınav sistemi değişikliği, karma eğitimin kaldırılması girişimleri gibi tamamen ideolojik bakış açısıyla gerçekleştirilen değişikliklerin gölgesinde girmiştir.

Dernek ve vakıflarla imzalanan protokoller, derslik açıkları, kalabalık sınıflar, öğretmensiz okullar, ikili eğitim öğretim, taşımali eğitim, uluslararası sınavlardaki başarısızlıklar, öğrencilerin tarikat ve cemaatlerin yurtlarına mahkum edilmesi, çocukların örgün eğitim dışına itilmesi, öğretmenlerin özlük sorunları, sözleşmeli ve ücretli öğretmenlik, öğretmenlerin aile birliğinin sağlanamaması, kadrolaşma, liyakatsizliğin ve yandaşlığın hakim olması gibi sorunlar maalesef bu öğretim yılına da taşınmıştır. Bütün bu sorunların üstüne bir de ekonomik krizin yarattığı etki yüklenmiştir.

Sürekli değiştirilmekte olan ortaöğretime geçiş sınavları, birçok öğrenciyi istemedikleri okullara gitmeye mecbur bırakmaktadır. Sınavla öğrenci alan akademik liselerin kontenjanlarının sınırlı tutulması, sınavsız öğrenci alan Anadolu Liseleri'nin kontenjanlarının dolduğu birçok ilde öğrenciler seçeneksiz kalmıştır.

Bu sistemle öğrencilerin istemedikleri okullara yerleştirileceği, birçok ailenin çocuklarını istemedikleri halde meslek, imam hatip lisesi ya da özel okullara göndermek zorunda kalacağı yönündeki kaygılarımız ne yazık ki haklı çıkmaktadır. Bu değişikliğin uzun vadede eğitim sistemimizi tümünden özelleştirme ve imam hatipleştirme projesinin bir adımı olduğu ortadır.

Ayrıca Ortaöğretim sistemimizde 11 çeşit okul türü yer almaktadır. Tür sayısının çokluğu çeşitli sıkıntılara neden olmaktadır. Bu lise türleri şunlardır: Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Akşam lisesi, Anadolu lisesi, Güzel sanatlar lisesi, Sosyal bilimler lisesi, Fen lisesi, İmam hatip lisesi, Çok programlı Anadolu lisesi, Spor lisesi, Mesleki Açık Öğretim Lisesi, Açık Öğretim Lisesi.

Eğitimde dinselleştirme devam etmektedir. 18 Temmuz 2017 tarihinde dönemin Milli Eğitim Bakanı İsmet Yılmaz, yeni müfredatı açıklamıştı. Biyoloji müfredatında yer alan **“evrim” konusu**, o tarihten itibaren müfredattan kaldırılmış ve **evrimi** işlemek lisans eğitimine bırakılmıştı. 2017-2018 eğitim öğretim yılında Anadolu Liseleri'nde Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi, **haftada bir saatten iki saate çıkarıldı**. Bununla birlikte, Biyoloji dersinin sayısı da 3 saatten 2 saate indirilmiştir. Resim ve müzik dersleri ise liselerde seçmeli ders olarak okutulmaktadır.

Üniversite yerleştirme sınav sonuçları ise ortaöğretimdeki çöküşün aynası olmuştur. 2022 yılında sınava giren 3 milyon adayın üç oturum boyunca başarı göstermesi beklenmiş ancak sorulara verilen doğru yanıtların ortalaması çok düşük kalmıştır. Birçok öğrenci açıkta kalmamak için istemediği bölümleri tercih etmiştir.

Bugün, eğitimdeki başarısızlığın çözümü için tüm paydaşların görüşü alınarak hazırlanacak, bilimsel düşünmeye ve üretmeye dayalı bir eğitim sisteminin gerekliliği kaçınılmaz hale gelmiştir. Kamusal, parasız, bilimsel, laik ve karma eğitim hakkında tüm yurttaşlarımızın yararlanabilmesi mutlaka sağlanmalıdır. Yaşanan ekonomik krizi bahane eden hükümetin, Milli Eğitim Bakanlığı bütçesinin önemli bir kısmını kesmesi, yeni eğitim öğretim yılını olumsuz etkilemektedir. Siyasal iktidarın, “Aslan payını ayırıyoruz” dediği MEB bütçesinin merkezi yönetim bütçesinin toplamına oranı beş yıl içinde toplam yüzde 2 oranında gerilemiştir.

MEB'e 2023 yılı için 435 milyar 351 milyon TL bütçe ayrıldı. TBMM'ye sunulan 2023 bütçesinin detayları, eğitime ayrılan bütçenin giderek eridiğini ortaya koydu. 2018 yılında yüzde 12,13 olan MEB bütçesinin merkezi yönetim bütçesine oranı, 2023 yılında yüzde 10,6'ya kadar geriledi. MEB bütçesinden yatırımlara ayrılan pay 2002'de yüzde 17.18 iken, 2023'te yüzde 9.17'ye gerilemiştir' ifadeleri ile yatırım ödeneğinin gerilemesine dikkat çekilmelidir.

Eğitim-iş'in Milli Eğitim Bakanlığı'nın (MEB) 2023 bütçesine ilişkin hazırladığı raporda, merkezi bütçe yatırım ödeneğinden MEB yatırımlarına ayrılan payın 2022'de yüzde 22.34 iken 2023'te 12.65'e kadar gerilediği belirtildi. Raporda, "Ayrıca MEB bütçesinden yatırımlara ayrılan pay 2002'de yüzde 17.18 iken, 2023'te yüzde 9.17'ye gerilemiştir.

En fazla kesintinin okul onarımları ve öğrenciler için verilen yardımlardan yapılması, siyasi iktidarın eğitime verdiği önemin göstergesi olmuştur!

Öğrenci sayısının artmasıyla birlikte okul, derslik ve öğretmen açığı hızla büyümektedir. Bugün Türkiye'de halen öğretmeni olmayan okullar bulunmaktadır. Türkiye'deki okulların yarısından fazlasında ikili eğitim yapılmakta, birleştirilmiş sınıflarda eğitim ve taşınmalı eğitim uygulamasına devam edilmektedir. Okullardaki altyapı ve donanım eksiklikleri, nitelikli bir eğitim politikasının yürütülmesinin önünde büyük bir engeldir. Okul yetersizliği ve derslik açığının yanında, acil çözüm bekleyen en önemli sorun, öğretmen açıklarıdır.

Ancak siyasi iktidar, MEB bütçesinde kesintiye giderek, kalıcı çözümlerin uzağında kalmakta, dahası eğitimi özelleştirme, eğitimin yükünü yoksul halkın sırtına yükleme anlayışında ısrar etmektedir. Bu anlayışla parasız, nitelikli ve herkese eşit eğitim anlayışının yaşama geçirilmesi mümkün değildir.

2023 Eğitim Vizyonu'nda, "... ikili eğitime son verme hedefi" diğer programlarda olduğu gibi tekrar edilmiştir. Ancak bilindiği gibi geçen 20 yıllık süreç içerisinde tekli eğitim yapan okullar bile ikili eğitime geçmiş; okul binaları hem içeriden tuğlalarla bölünmüş ve hem de okul bahçeleri küçültülmüş, eğitim sistemi işlevsiz hale getirilmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı'nın verilerine göre ilköğretim kurumlarının yüzde 14.4; ortaöğretim okullarının ise yüzde 6.4'ünde ikili eğitim yapılıyor.

Eğitimin yığılmış sorunları çözüm üretilmeksizin ortada dururken, 2019-2020 eğitim öğretim yılında daha fazla ara tatil içeren yeni çalışma takvimi açıklanmıştır. Bu takvimin bizim sistemimize uygun olup olmadığı büyük bir soru işareti olarak ortada durmaktadır. Her tatil öncesi rehabetin hakim olduğu, okullarda ders işlenmediği, birçok öğrencinin rapor alarak tatilini uzatıp seyahate çıktığı gibi unsurlar da hesaba katılmadan açıklanan yeni takvim, bir kuşağı daha deney tahtası haline getirecektir.

Son yıllarda, ortaöğretimde öğrenim gören öğrencilerimiz için bir diğer önemli olumsuzluk ise uyuşturucu sorunudur. Türkiye'de son 1 yılda 15 yaş altı uyuşturucu kullanım oranı yüzde 0.4'ten yüzde 14'e çıktı. "Önemli bir toplumsal güvenlik sorunu" diyen Emniyet Genel Müdürlüğü, "15-24 yaş aralığını en riskli grup olarak tespit etmiş ve bu yaş aralığında uyuşturucuya başlayanların oranını yüzde 73.7" diye raporlamıştır.

Yukarıda genel olarak tanımlamaya çalıştığım ortaöğretim sorunlarını maddeler halinde şu şekilde sıralayabiliriz.

1. Ailevi Sorunlar

- a) Öğrenci velilerinin, öğrencilerine yeterince ilgi göstermemesi.
- b) Evlerde yeterince ders çalışma ortamının olmaması.
- c) Yoksulluk kaynaklı beslenme ve sonrasında yaşanan bedensel ve zihinsel sorunlar.
- d) Yoksulluk kaynaklı çocukların okul dışında çalışmak zorunda kalmaları.
- e) ebeveynlerin yeterli eğitime sahip olmamaları ve aile içi sorunların yarattığı olumsuzluklar.

2. Okul Kaynaklı Sorunlar:

- a) Okulların fizikî olarak yetersizliği, (bilgi teknoloji, kütüphane, laboratuvar, çok amaçlı salon).
- b) Sınıf sayısı eksikliği nedeniyle sınıf mevcutlarının dünya ortalamasının üstünde olması.
- c) Okulların ders saatleri dışında öğrencilerin sosyal ve kültürel açıdan ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde organize olamamaları.
- d) Okulların yeterli bütçelerinin olmamasından kaynaklanan sorunlar.
- e) Okullarda hizmetli ve memur istihdamında yaşanan sorunlar.

3. Öğrenci Odaklı Sorunlar:

- a) Öğrencilerin büyük çoğunluğunda gelecek ile ilgili hedefsizlik ve okulla arasında sağlıklı ilişki kuramama sorunu var.
- b) Sağlıklı ve düzenli beslenememe sorunları var.
- c) Öğrencilerin okuma, araştırma, düşünme, uygulama konusunda yeterli rehberlik alamama sorunları var.
- d) Taşınabilir eğitimin ve yurtlarda kalıyor olmanın getirdiği sorunlar var.
- e) Yetenekleri doğrultusunda yönlendirilememe sorunları var.
- f) Devamsızlık konusunun sürekli çıkarılan aflarla kalıcı hale getirilmesi var.
- g) Üniversite sınav sisteminin yarattığı stresin öğrencilerde odaklanma sorunu oluşturması var.

ğ) Çeşitli nedenlerden dolayı konuların ders esnasında yeterince kavranamaması sorunu var.

h) Öğrencilerin ders dışı zamanlarını yönetme sorunu var.

i) Öğrencilerin yeterli ölçüde danışmanlık alamamaları nedeniyle özelde okul sistemine genelde ise toplumsal hayata katılma konusunda motivasyon eksikliği yaşamaları sorunu var.

i) Öğrencilerin yaş dönemlerinden veya aile gibi benzer nedenlerden dolayı yaşadıkları psikolojik sorunlar için yeterli psikolojik rehberlik alamama gibi sorunları var.

i) Öğrencilerimize ulusal değerlerimizin ve evrensel normların yeterince öğretilmemesi sorunu var.

4. Öğretmen Odaklı Sorunlar:

a) Devlet yöneticisi konumunda olan yetkililerin öğretmenlere yönelik küçümseyici açıklamaları, eğitimcilerde motivasyon eksikliğine neden olmaktadır.

b) Okul idarecilerinin, öğretmenlere karşı yanlı tavır ve davranışları çalışma barışını bozmaktadır.

c) Kariyer ilerlemesinde belirli bir sendikaya üye olanlara öncelik tanınması, öğretmenlerde sisteme olan inancı azaltmaktadır.

d) Öğretmen eşlerin farklı ilçe ve illerde çalışmak zorunda kalması.

c) Öğretmenlerin sosyal, ekonomik ve özlük haklarının yeterli düzeyde olmaması.

d) Öğretmenlerin göreve başladıkları güncü bilgi düzeyinde kalmaları ve kendilerini geliştirici çaba içine girmemeleri.

f) Öğretmenlerin derslere hazırlıksız girmeleri,

g) Öğretmenlere yönelik yapılan hizmet içi eğitimlerin yetersiz kalması.

ğ) Öğretmen Liselerinin kapatılmış olması ve eğitim fakültelerinin öğretmen yetiştirme programlarının uygulamadan daha çok teoriye önem vermesi.

h) Öğretmenlerin mezun olur olmaz, ihtiyaç nedeniyle, sağlıklı işletilemeyen bir staj süreci sonrası mesleğe başlamaları.

i) Okullarda Öğretmen eksikliklerinin çok fazla olması ve öğretmen açıklarının yeterli formasyona sahip olmayan vekil-ücretli öğretmen görevlendirilmesi yoluyla karşılanması.

5. Okul Dışında Yaşanan Sorunlar:

a) Öğrencilerin gelişimine dönük Tv programlarının, sadece sınav odaklı olması.

- b) Öğrencilerin yakın çevrelerinde kendilerine rol model olacak nitelikli insan bulma konusunda sıkıntı yaşaması.
- c) Öğrencilerin arkadaşlık ilişkilerinin sağlıklı olmaması, sosyal medya ve internetin bağımlılık düzeyinde kullanılması.
- d) Öğretmenlerin, okullarının bulundukları küçük yerleşim merkezlerinde yaşamamaları ve dolayısı ile o bölgelerin kültürüne, yaşam biçimine ve sorunlarına hakim olamaması.
- e) İdareci, öğretmen, öğrenci velisi ilişkisinin önemli ölçüde katkı payı ve bağış toplama düzeyinde kalması nedeniyle öğrenci odaklı sağlıklı bir iletişimin kurulamaması.

6. Müfredat Ve Yönetmelik Kaynaklı Sorunlar:

- a) Görsel sanatlar ve müzik gibi sanatsal düşünme ve bu yönde beceri geliştirme odaklı derslerin ders saatlerinin yeterli olmaması.
- b) Sınıf geçme sisteminin, sınıfta kalmama sistemine dönüştürülmüş olmasının yarattığı sorunlar.
- c) Müfredatın sınav odaklı ve ezberci olması nedeniyle, öğrencilerin kişisel beceri ve yeteneklerinin yeterince geliştirilememesinin yarattığı sorunlar.
- d) Taşınmalı eğitimin yaratmış olduğu sorunlar.
- e) Müfredatın ortaöğretim kurumlarına gelen öğrencilerin seviye düşüklüklerinin yarattığı sorunlara cevap veremiyor olmasının yarattığı sorunlar.
- f) Müfredattaki eksikler nedeniyle, ortaöğretim öğrencilerinin üniversite programları hakkında yeterli bilgiye sahip olamamaları konusunun yarattığı sorunlar.
- g) Tarih dersi müfredatının, özellikle Ulusal Kurtuluş Savaşımızın ve Cumhuriyetimizin kuruluşu konusunda yüzeysel bir anlatıya sahip olmasının yarattığı sorunlar.

8. Ders Kitapları Vb. Sorunlar:

- a) Devletin ücretsiz olarak dağıttığı kitaplar yetersiz gelmemektedir ki, öğretmenler yardımcı kitaplar istemektedirler.
- b) Ders kitaplarının ve içeriklerinin sürekli değişmektedir.
- c) Okulların bilişim-teknoloji sınıfları, kütüphaneler ve laboratuvarların yetersiz oluşu önemli sorunlar oluşturmaktadır.

9. Yönetim Ve Planlama Kaynaklı Sorunlar:

- a) Okul idarecilerinin liderlik ve yönetme konusunda yeterli formasyona sahip olmamaları.
- b) Sanatsal, kültürel ve sportif faaliyetlere yeterince önem verilmemesi.
- c) Öğretmen-öğrenci ilişkisinin, iletişim becerileri açısından sağlıklı yönetilememesi.
- d) Okul binalarının planlanmasında resim atölyesi ve müzik odalarına yeterli alanların ayrılmaması.
- e) İdareciler ve öğretmenler arasında yeterli uyumun sağlanamaması ve öğretmenlere angarya sayılabilecek görevler verilmesi.
- f) İdarecilerin ve müfettişlerin, öğretmenlerin sendikal tercihleri üzerinde denetim kurmak istemesi.
- h) Sınıflarda rekabet ortamını sağlamaya dönük planlamanın sağlıklı yapılamaması.

10. Ekonomik Ve Sosyal Nedenlerin Yarattığı Sorunlar:

- a) Yoksullaşma nedeniyle ailelerin çocuklarına gereken ekonomik desteği verememeleri.
- b) Öğrencilerin önemli bir çoğunluğunun dar gelirli ailelerden geliyor olması.
- c) Sosyo-kültürel-ekonomik eşitsizliklerden dolayı fırsat eşitliğinin sağlanamaması.

SONUÇ:

Eğitim sisteminde yıllardır yaşanan sorunların, bakan değişikliklerine, büyük reformlar gerçekleştirileceği vaadiyle açıklanan vizyon belgelerine rağmen, 2022-2023 eğitim öğretim yılında da artarak devam edeceği görülmektedir. Eğitimde yaşanan yapısal sorunlar karşısında MEB'in somut ve çözüme dayalı politikalar geliştirmek gibi bir amacının olmadığı, eğitimde yaşanan ticarileşme, özelleştirme ve dinselleştirme uygulamalarının hız kesmeden devam edeceği görülmüştür.

Daha önce defalarca söylediğimiz gibi eğitim sisteminde yıllardır yaşanan sorunların aşılmasının, çocukların nitelikli bir eğitime ulaşabilmesini sağlamak için bugüne kadar izlenen bilimsel olmayan eğitim politikalarını tamamen değiştirmekten geçmektedir. Yaşanan karanlık tablodan çıkışın tek yolu ise eğitimin eşit, parasız, bilimsel, laik ve kamusal niteliğinin arttırılmasıdır.

Cumhuriyetin Öğretmenleri olarak, parasız, bilimsel, demokratik, laik, ulusal ve karma eğitim mücadelemize, Atatürk'ü ve devrimlerini anlatmaya, haksızlığa, hukuksuzluğa maruz kalmış tüm eğitim emekçilerinin yanında olmaya devam edeceğiz. Yolumuz çağdaş uygarlık yoludur, yolumuz Cumhuriyet yoludur ve bu yoldan asla dönmeyiz.

Doçent Dr. Abidin Müslüm BAYSAL

Faydanılan Kaynaklar

Ortaöğretimde Yapısal Sorunlar Üzerine Bir Değerlendirme Prof. Dr. Murat ÖZDEMİR
Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi

Eğitim-İş Sendikası

Türk Eğitim Sen Sendikası